

CD KLASSIEK Drie piano's Bram De Looze

Meestal duurt het jaren alvorens een jazzmuzikant het maakt, maar tegenwoordig zien we in ons land dat een fantastische lichting jong talent al helemaal aan het doorbreken is. Ik noem hier voor de vuist weg enkele namen van jeugdige kleppers als Lander Ghyselinck, Robin Verheyen, Anneleen Boehme en natuurlijk Bram De Looze.

Ze zijn echter met veel meer. Allemaal hebben ze een gedegen klassieke muziekopleiding achter de rug, vaak aan de grote conservatoria of het LUCA, School of Arts (het gewezen Lemmensinstituut), als ze al niet met of zonder beurs naar het buitenland trokken. Bram De Looze, geboren in 1991, is zo iemand. Hij groeide op in Knokke-Heist, bezocht daar de muziekacademie en trad op zijn zestiende al op.

Als pianist bemande De Looze een eigen septet (Septych) en hij studeerde ook een jaar in New York aan de New School for Jazz & Contemporary Music. Nu brengt hij een solo-cd uit waarop hij de eigenschappen van drie piano's, of liever van drie pianofortes, uittest.

Uit de kostbare collectie van pianobouwer Maene plukte De Looze twee replica's van instrumenten, een kristalhelder klinkende Anton Walter uit 1795 en een Grand Pleyel uit 1843, evenals een door Maene gerestaureerde, maar originele Erard-pianoforte, editie 1836. Elk instrument is anders, wat ook geheel andere klankbeelden oplevert.

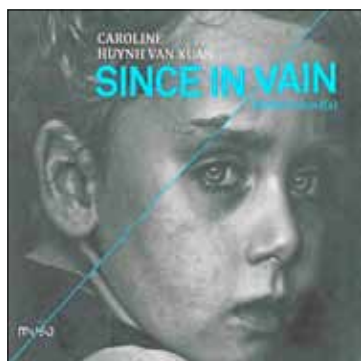
Je voelt meteen dat De Looze vol gaat voor een doorgedreven dialoog met die unieke instrumenten. Bovendien wordt het al spoedig duidelijk dat hij in zijn improvisaties ook echt muziek maakt en niet blijft hangen in het louter experimenteren.

Bram De Looze slaagt met glans in zijn opzet om de eigen karakteristieken van de drie instrumenten precies aan te wenden voor de juiste composities. De ene keer valt daarbij het accent op de verfijnde ritmeafwisselingen, een andere keer blijf je geboid luisteren naar de lange resonantie, die je bijna het gevoel geeft van een oosterse gong.

Zo roept elk van de tien composities/improvisaties De Loozes eigen klankwereld op, waarbij het geheel duidelijk maakt hoe zeer nieuwe jazz en nieuwe klassieke muziek aan elkaar verwant zijn. Zeker bij een speelse en lichtvoetige kunstenaar als Bram De Looze. (JC)

Bram De Looze, *Piano e Forte*, Fuga Libera, FUG 740, 23 euro.

CD KLASSIEK Bloeitijd voor muziek Purcell & anderen

De Franse klavecimbelspeelster en organiste Caroline Huynh Van Xuan eindigt haar album met klaviermuziek uit het zeventiende-eeuwse Engeland met een bewerking van de popsong *Bourbon Street* van de Engelse zanger Sting. Ze schreef er een typische *ground* over, een vorm van baslijn uit de zeventiende eeuw. Meteen is het een eerbetoon aan de tijdloosheid van muziek.

Het album leert ons enkele componisten kennen van na de restauratie van het Engelse koningshuis, na 1660 dus. De meest bekende namen zijn Purcell en Haendel, maar omdat de muziekcultuur floreerde, waren er

veel meer. We horen een *Air & Variations* van de Duitse inwijkeling Georg Frideric Haendel, maar absoluut topstuk is *Here the Deities Approve* van Henry Purcell. De muziek voor contratenor maakt deel uit van *Welcome to All the Pleasures*, een ode geschreven voor *Cecilia's Day* in 1683. Zes jaar later publiceerde de componist de muziek van de solo onder de titel *A New Ground*, een stuk voor solozangstem en baslijn.

Het waren hoogdagen voor het Britse rijk met bloeiende kolonies op tal van plaatsen in de wereld en dat toonde zich ook in de hoogstaande muziekcultuur die brak met de protestantse gestrengheid van voorheen. (EDS)

Since in Vain/UnderGround(s), door Caroline Huynh Van Xuan (klavecimbel) en Paulin Bündgen (contratenor), Muso, MU 016, 23 euro.

BOEK BIJBEL Sterke vrouwen Guus Kuijer

Of je nu gelovig bent of niet, iedereen moet toegeven dat de Bijbel de allermooiste verhalen uit de wereldliteratuur bevat. Meer zelfs, de wereldliteratuur is ondenkbaar zonder de Heilige Schrift. De Nederlandse schrijver Guus Kuijer, die naar eigen zeggen volstrekt niet in God gelooft, vertelt ze na voor ongelovigen en

voor de gelovigen die er behoefte aan hebben. Kuijer wil de kracht van die verhalen dus bewaren buiten de godsdienst om.

In dit laatste deel van zes gaat het over Judit, Daniël, Susanna en Ester. De meeste van die verhalen gaan over het ontstaan van het antisemitisme. Het meest aangrijpende voorbeeld daarvan is het verhaal over Ester die de vreemde koning Ahasveros door middel van een schoonheidswedstrijd tot zijn vrouw maakt. Met behulp van haar pleegvader Mordechai voorkomt Ester, met gevaar voor eigen leven, dat er een wet komt die het Joodse volk uitroeit.

Kuijer, die in 2012 werd gelauwerd met de Astrid Lindgren Memorial Award, zeg maar de Nobelprijs Kinderliteratuur, gebruikt voor zijn vertellingen een beproefd procedé. Hij scheidt een bijfiguur die hij in de ik-vorm het Bijbelverhaal laat vertellen, begrijp interpreteren. Kuijer kent de Bijbel en weet waar-

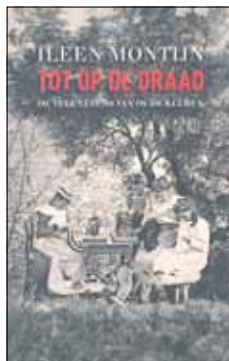
over hij schrijft. De man is een bij uitstek Hollandse auteur en dat moet de Vlaamse lezer erbij nemen. Deel zes is voorlopig het laatste. Aan het Nieuwe Testament waagt Kuijer zich vooralsnog niet, al wil de uitgeverij hem op andere gedachten brengen.

De verteller laat zijn personage eindigen met een filosofisch knipoogje: „Als ik in de toekomst kon kijken, zou ik u herkennen, zoals u ons herkent in het verre verleden. Het ga u goed.” (EDS)

Guus Kuijer, *De Bijbel voor ongelovigen. Deel 6, Judit, Daniël, Susanna en Ester*, Athenaeum-Polak & Van Gennep, 253 blz., 19,99 euro, ISBN 978 90 2530 428 7.

BOEK DAGELIJKS LEVEN

Adragertjes Ileen Montijn

Vintage heet het tegenwoordig, de trend om oude kleren opnieuw te dragen en dat trendy te vinden. Peuters en kleuters dragen nog steeds de kleding

van broer- en zuslief af, maar ooit was dat ook gebruikelijk onder volwassenen. Met gedragen kleren werd alom creatief omgesprongen. Een bruiloftskleed bleef niet in de kast hangen, maar kreeg een tweede leven in een andere gedaante.

In *Tot op de draad* boort Ileen Montijn zich in de geschiedenis van oude kleren. Volgens haar zijn oude kleren immers honderd keer leuker en interessanter dan nieuwe. Ze zijn immers al eens uitgekozen, gedragen, gerepareerd, weggegeven. Enkel al het feit dat ze lang bestaan, betekent dat ze vaak van uitmuntende kwaliteit zijn.

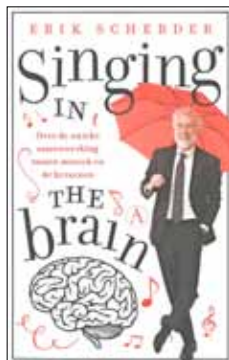
De insteek is nogal Hollands, maar dat mag de pret zowel voor oudere als jongere lezers niet drukken. Vaststelling: kleding weggooiden kwam vóór 1960 am-

per voor. Kledingstukken vonden hun weg naar een volgende drager en eindigden hun bestaan als poetslap of dweil. Het allerleukste is dat oude kleren ook dienden voor carnaval of gemaskerde bals. Voornamelijk bewaren de kleding van hun voorouders tot op vandaag. In tijden van verspilling en uitbuiting is het verhaal van de oude kleding best verfrissend. (EDS)

Ileen Montijn, *Tot op de draad. De vele levens van oude kleren*, Atlas Contact, Amsterdam, 2017, 228 blz., 19,99 euro, ISBN 978 90 4502 279 2.

BOEK WETENSCHAP

Muzikale brein Erik Scherder

Had Mozart ADHD of het syndroom van Gilles de la Tourette, een stoornis met dwangmatig gedrag? Of beide? De vraag valt midden in een boeiend boek van de Nederlandse auteur Erik Scherder. Hij is hoogleraar neuropsychologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en hoogleraar bewegingswetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Erik Scherder geldt als de meest bevlogen professor in Nederland. Zijn onderzoek focust zich op de positieve effecten van beweging op het functioneren van ons

brein, maar in *Singing in the Brain* beschrijft hij hoe muziek effecten heeft op onze hersenen. Waarom wordt een liedje een hit? Waarom houden we van droevige muziek?

In zijn boek ontmoet de auteur een aantal bijzondere mensen, zoals een meisje dat uit een coma ontwaakt door haar lievelingsmuziek of een door een hersenbloeding verlamde gitarist die componist werd.

Erik Scherder gaat op zoek naar wat muziek met ons brein doet en hoe onze hersenen met muziek omgaan. Bij musici blijken vaak bepaalde gebieden in de hersenen meer volume te hebben, niet toevallig de gebieden die betrokken blijken bij het verwerken van geluid. Hersengebieden die betrokken zijn bij het verwerken van emoties spelen echter evenzeer een rol bij het verwerken van muziek.

De auteur is geboid door alles wat afwijkt. Zijn boek begint met het verhaal van een vrouw die door zuurstoftekort bij de geboorte spatistisch is en Bach leerde spelen op piano. Hoe kan dat? Spiegelneuronen blijken een rol te spelen, zenuwcellen die in actie treden bij imitatie.

Muziek wordt bij allerlei aandoeningen en stoornissen aange-

wend als therapeutisch middel. Een verbluffend resultaat is dat mensen met ernstige afasie, die geen beschikking meer hebben over woorden, toch wel in staat zijn woorden te zingen. Muziek kan ook pijn bestrijden, al toonde onderzoek aan dat de keuze van muziekstijl er niet toe doet en dat de ziekenhuisopname er niet korter door wordt. Muziek is dus geen wondermiddel.

Of Mozart nu al dan niet gestoord was, daarop wil Scherder niet antwoorden. Wellicht kwam Mozarts vreemde gedrag voort uit zijn genialiteit en ontwikkelingen in zijn jeugd. (EDS)

Erik Scherder, *Singing in the brain. Over de unieke samenwerking tussen muziek en de hersenen*, Athenaeum-Polak & Van Gennep, Amsterdam, 2017, 24,50 euro, ISBN 978 90 2530 703 5.